

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 28 Nisan 2021
Sayı: 2428

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 28/04/2021 14:32
Sayı: E-120.10-
0813663

Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) gelir-gider dengesinin bozulması ve giderek artan SGK bütçe açığının nedenlerinin araştırılması, bu açığın azaltılması ve minimize edilebilmesi için neler yapılabileceğinin belirlenmesi amacıyla, Anayasa'nın 98 inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını saygılarımla arz ve teklif ederiz.

Xlecati Nigdi
Giresun Mv.

Av. Sevda ERDAN KILIÇ
İzmir Milletvekili

Ali mahr başın
Mersin

Kemal ZEYBEK
Samsun

CENGİZ GÖKÇEL
MERSİN

Cengiz
MEHMET

Ali Gahinöte
Etiler
U. Af

Ayden ÖZER
Antalya Mv.

A. Dr. M. Serhan TANRIKUL
İstanbul Mv.

Hüseyin Yıldız
Aydın Mv.

Canan Yıldız
Tehdeji Mv.

Kamil Okyay Sındır
Tatır Mv.

Abayon

Turabi KAYAN
Denizli Mv.

Veli Ağbaba
Malatya Mv.

TEKİN Mv.
ANUSAN
Teh =

Serkan Topal
Hatay Mv.

GENEL GEREKÇE

Sosyal güvenlik sistemi, sigortalılara ve hak sahiplerine prime dayalı katkılar üzerinden güvence sağlamaktadır. Sosyal güvenlik sisteminin finansmanı SGK tarafından oluşturulmaktadır. SGK, 2019 yılı toplam bütçesi 464,6 Milyar TL ile yüksek bütçeli kamu kurumlarından biri olup, en önemli gelir kalemlerini çalışanlar ve işverenler tarafından ödenen primler (sosyal sigorta ve genel sağlık sigortası prim gelirleri) ve devlet katkısı; giderlerinin en önemli kısmını ise emekli aylık ve ödenekler ile sağlık harcamaları oluşturmaktadır.

SGK mali istatistiklerine göre; 2018 yılında 15,7 milyar TL olan SGK bütçe açığı, 2019 yılında 39,9 milyar TL'ye yükselmiştir. SGK'nın bütçe açığının 2020 yılında ise 60 milyar TL'nin üzerinde gerçekleşmesi beklenmektedir.

5510 sayılı Kanun'un 81. maddesi gereği Hazine, Sosyal Güvenlik Kurumuna toplanan primlerin dörtte biri oranında miktarı devlet katkısı olarak ödemek zorundadır. Ancak, SGK 2019 Faaliyet raporunda; Hazine'nin malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları ile genel sağlık sigortası primi için ödemesi gereken devlet katkısını Kurum'a ödemediği görülmektedir. Bu durumun, sehven mi veya teknik bir sorundan mı yoksa Hazine'deki finansal sıkıntıdan mı kaynaklandığı ile ilgili şimdiye kadar kamuoyuna herhangi bir açıklama yapılmamıştır.

SGK'nın aylık istatistik bülteni Kasım 2020 sigortalı istatistiklerine göre; sosyal sigorta kapsam dışı nüfus oranı %13'tür. Hiçbir sosyal güvencesi olmayan, çalışmayan, 18 yaşını doldurmuş öğrenci olmayan 10.134.751 kişi sosyal güvenlik kapsamı dışındadır.

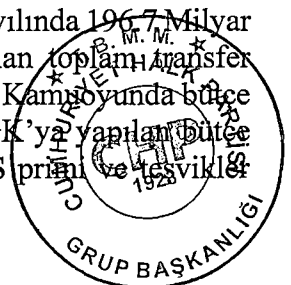
Sosyal sigorta sisteminin finansal sürdürülebilirliğinin önemli göstergelerinden birisi de aktif/pasif oranıdır. Aktif/pasif oranı, bugün aktif olarak çalışan ve prim ödeyenlerin sayısının, bugün aylık alanların (emekli, malullük, ölüm aylığı) sayısına bölünmesi ile hesaplanmaktadır. Bu oran bir çalışanın kaç emekli, malul ve ölüm aylığı alanı finanse ettiğini ortaya koymaktadır. OECD ve Avrupa ülkelerinde 4 ve üzeri olarak değişen aktif/pasif dengesi ülkemizde yaklaşık 2 dolaylarında seyretmektedir.

Sosyal güvenlik kurumunun gelirleri giderlerini karşılayamamakta ve sistem açık vermeye devam etmektedir. SGK mali istatistiklerine göre, AKP Hükümetleri döneminde (2003-2020 Ocak-Kasım) SGK'nın gelir-gideri arasındaki dengesizlik kronik hale gelmiş ve parmak hesabı ile miktar olarak toplam 429.5 Milyar TL “açık” oluşmuştur. Ayrıca artış oranı (%) bakımından ise açık artış oranı 2008 yılında 13.7 iken, 2019 yılında bu oran 20.6'ya yükselmiştir. SGK gelir-gider dengesindeki “açık” hem miktar hem de oran olarak artmıştır.

SGK'nın gelir-gider dengesini bozan en önemli nedenler arasında; işsizlik, kayıt dışı çalışma, istihdam sorunu, prim afları, prim alacaklarının tahsil edilememesi, yetersiz denetim ve siyasi müdahaleler yer almaktadır. Özellikle gençlerde işsizlik ve “ne eğitimde ne de istihdamda olmayanların” oranının yüksekliği sorunu önemini korumaktadır.

Sosyal güvenlik sisteminin “aktüeryal dengesi sağlanmış, mali açıdan sürdürülebilir” hale gelmesi, yaşanan bu sorunların en aza indirgenmesi ile gerçekleştirilebilir. Çalışma yaşamının düzenlenmesi, toplumun hayat standardını yükseltmesi, gelir dağılımındaki eşitsizliğin ve yoksulluğu azaltılması, sosyal harcamalar için bütçeden sosyal güvenlik sistemine yapılan transferlerin artırılması sosyal devletin görevlerinden birini oluşturmaktadır.

Sosyal Güvenlik Kurumuna bütçe transferi 2008 yılında 35 Milyar TL olurken, 2019 yılında 196.7 Milyar TL, 2020 Ocak/ Kasım'da ise 231.2 Milyar TL transfer yapılmıştır. Bütçeden yapılan toplam transfer tutarlarının, 2008 yılında %3,5 olan GSYH'ye oranı ise 2019 yılında %4,5'e yükselmiştir. Kamptoyunda bütçe transferinin sadece açık finansmanında kullanıldığı algısı öne çıkarılmaktadır. Oysa SGK'ya yapılan bütçe transferleri; ek ödeme, faturalı ödemeler, devlet katkısı, ödeme gücü olmayanların GSS primi ve tesvikiye kapsamında kuruma aktarılan tutar ile açık finansmanından oluşmaktadır.

Yoksulluk, işsizlik ve ekonomik belirsizlikle beraber temel ihtiyaçlarını karşılayamayan ve hayatını sürdürmekte güçlük çeken vatandaşların sayısı da giderek artmaktadır. Elektrik, su, doğalgaz faturalarını ödeyemeyenlerin, ucuz ekmek alabilmek için halk ekmek önünde uzayan kuyrukların, ocağında aş kaynamayan hane sayılarının artması, Covid-19 tanı ve tedavi sürecinde hizmete erişimde ekonomik gerekçelerin engel oluşturması hayati bir başlık olarak öne çıkmaktadır. Hal böyle olunca da sosyal güvenlik politikaları gündeme oturmaktadır. Ancak, sosyal güvenlik alanında tam bir “bilgi kirliliği” yaşanmakta, gerçekler tersyüz edilmekte ve çarpıtılmaktadır.

Bütün bu bilgiler doğrultusunda; sosyal güvenliği siyasi polemige malzeme yapmadan Sosyal Güvenlik Kurumu’nun gelir-gider dengesinin bozulması ve giderek artan SGK bütçe açığının nedenlerinin araştırılması, bu açığın azaltılması ve minimize edilebilmesi için neler yapılabileceğinin belirlenmesi amacıyla, Anayasa’nın 98 inci, TBMM İçtüzüğü’nün 104’üncü ve 105 inci maddeleri uyarınca Meclis araştırması açılmasını saygılarımla arz ve teklif ederiz.

